

9/12/2014

ארגז כלים "החקלאית" לאור מדיניות התשלום עבור חלב 2015

רקע

השינוי העיקרי במדיניות התשלום עבור חלב גולמי בשנת 2015 הוא ברוחב "רצועת החריגה" ובאופן התשלום עבור חלב חריג, כפי שמתואר בטבלה 1 (הטבלה אינה מרכזת את כל השינויים לשנת 2015. לפרטים נוספים כדאי להיכנס לאתר מועצת החלב ולקרוא את המסמכים הרלוונטיים <http://www.halavi.org.il/multi-appr/ma4.htm>).

טבלה 1. הגדרת חריגות א' ו ב' והתשלום עבורן בחורף ובקיץ

תשלום לליטר ממחיר המטרה		חריגה	הגדרה
קיץ	חורף		
95%	75%	2%>	חלב חריג א'
85%	55%*	2%<	חלב חריג ב'

*לא מובטח

הוברר בעבר כי חריגת קיץ מלווה בחריגת פרק החורף המקדים. לפיכך,

מפורטים לפניך אפשרויות לשליטה בייצור החלב 2015.

- 1. הוצאת פרות. יתרונות:** צמצום הצפיפות, סלקציה לתכונות רצויות ברפת. סיכון – מחיר שוק נמוך לפרות. מהלך זה ייטיב עם משקים בהם ממשק הרביצה ואו האבוס אינו עומד בסטנדרטים המקובלים.
- 2. מעבר לשתי חליבות. יתרונות:** צמצום ייצור חלב בחורף ללא הוצאת פרות, צמצום הוצאות המזון, צמצום הוצאות חומרים ושירותים וצמצום הוצאות עבודה, עלייה באחוז מוצקי החלב, עלייה בצ"ג של פרות שיוצאות. סיכונים: פגיעה בבריאות העטין, פגיעה בעקומות התחלובה באופן כזה שתנובות הקיץ יהיו נמוכות מהמצופה. ירידה ביעילות הייצור. הגדלת הצפיפות בעדר, פיטורי עובדים או הקטנת שכר לכל הצוות. ד"ר גבי עדין הציג עבודה בהתארגנויות האזוריות בה הראה בהינתן השינויים הצפויים הנ"ל, לא יהיה יתרון כלכלי לרפת שעוברת מ-3 ל-2 חליבות בעונת החורף.
- 3. הארכת ימי היובש בפרות בחודשי החורף. יתרונות:** הורדת ייצור החלב ושיווקו בחורף, תוך הימנעות מהוצאת פרות לצורך הגדלת הייצור בקיץ. סיכונים: פגיעה בבריאות הפרה, הפסד כלכלי גדול יותר בהשוואה לחליבת פרות אלו, הגדלת הצפיפות בקבוצות קריטיות כמו למשל קבוצת ההכנה. העבודה היחידה עליה נשענים כאשר טוענים כי תקופת יובש ארוכה (כ-90 ימים) אינה פוגעת בפרות היא עבודה שהוצגה בכנס הבקר ב 2011 (שמאי יעקובי וחובי). המחקר תוכנן אמנם כניסוי עם הקצאה אקראית ל"יובש ארוך" (כ-93 יום) ו"יובש מקובל" (כ-63 יום), אך הוא כלל 34 פרות בלבד, כולן מרפת מכוון מחקר, שאינה מייצגת בהכרח את הרפת הישראלית הסטנדרטית.

האם ייבוש ארוך חוסך כסף?

שם רווח ליום	שם עלות הזנה יומית בתקופה המדוברת	שם חלב חריג תגמול 50%	אורך תקופת היבוש
כ 10 -	36 ²	25-30 ¹	חליבה ויבוש רגיל
כ 18 -	18	0	ייבוש מוקדם

¹ ייתכן תגמול גבוה יותר בשל העלייה במוצקים

² 120% תיאבון (מחיר 100% - 30 ש"ח)

מן הטבלה ניתן להסיק כי בתנאים הרגילים ובתגמול של 50% ממחיר המטרה לחלב חורג, יותר ככלי לחלוב את הפרה עד למועד ייבושה המתוכנן.

בניתוח נתונים במסגרת מחלקת רפואת העדר ב"החקלאית", אנו מוצאים בהרבה רפתות נזק שקשור לימי יבוש ארוכים. בניתוחים אלו ההקצאה ל"יבוש ארוך" אמנם לא אקראית, ויש להניח כי רוב פרות אלו התעברו מאוחר, אך אין סיבה להאמין שההשלכות המטבוליות של יבוש ארוך עבור פרה בשלב מוקדם יותר בהריון, לא יחולו לפחות בחלקן, על פרה בשלב מאוחר יותר של ההריון. בניתוח שכלל נתונים מלמעלה מ-9,000 פרות תחלובה 2 ומעלה מ-38 רפתות מכל אזורי הארץ, הסיכון לדלקת רחם בפרות עם תקופת יבוש <70 יום היה גדול ב 34% מזה של פרות עם תקופת יבוש בין 51 ל 60 יום ($P > 0.001$). לא נמצא קשר בין צ"ג לפני ייבוש לדלקת רחם. הסיכון לקטוזיס בפרות עם תקופת יבוש <70 יום היה כמעט פי 2 יותר מזה של פרה עם תקופת יבוש בין 51 ל 60 יום, וזאת לאחר התיקון למצב גופני בייבוש ($P < 0.001$). הנתונים מראים לכל הפחות, שאין לשלול אפשרות של פגיעה בבריאות הפרה לחלב בעקבות תקופת יבוש ארוכה.

4. **הגמאת יונקים בחלב מלא במקום בתחליף חלב.** יתרונות: הקטנת השיווק בחודשי החורף ע"י שימוש

בחלב להגמעת יונקים, תוך צמצום הוצאת פרות לצורך הגדלת הייצור בקיץ.

סיכונים: העברת מחלות מהפרות ליונקים. גידול יונקים על חלב שמשתנה בכמותו והרכבו. עלויות בגין שמירת החלב, חימומו ושינועו. מחלות המועברות בחימום (ללא פיסטור): בת שחפת, מיקופלסמה, לאוקוזיס, סטאפ אוריאוס, א. קולי, סלמונלה ופסטורלה. ברפת בעלת מכסה של 3 מיליון ליטר מדובר בחיסכון של בין 2% ל 3% ממכסת החורף אם מגמיאים בתקופה זו את היונקים בחלב מלא בלבד ("שמירה" על כ-7 פרות לקיץ).

למידע נוסף ורלוונטי לרפת שלך, מומלץ להיוועץ ברופא המטפל שלך, צוות היונקים, הזנה הקלינית ורפואת העדר.

בברכת ייצור בעתו

בני שריר